

Verslag van de reis naar Oekraïne, van vrijdag 2 oktober tot zaterdag 10 oktober 2009

PIET VAN DRIEL, COR en JANNET LAGENDIJK, JANNIE KEESMAAT,
HENNY TERLOUW, GERRIT EN RIET WEERHEIM, ELLY VAN DASLER-WEERHEIM

Vrijdag 2 oktober

Om 9:00 uur vertrekken we met regen uit Bleskensgraaf naar Eindhoven Airport. Om 12:35 uur gaat ons vliegtuig. Als we in Boedapest aankomen is het prachtig weer. In de hal proberen we bij het VVV-kantoor tickets voor de trein te kopen. Die kunnen alleen met forintten worden betaald. Gelukkig komt precies op dat moment een kennis van oom Piet – Simone – om ons uit de brand te helpen. Ze gaat geld wisselen en helpt met vertalen aan de balie. Met 9 kaartjes en een doos zelfgebakken koekjes (van Simone) vertrekken we om 15:43 uur met de trein richting Zahony. Omdat de lift naar het spoor kapot was moesten we heel wat trappen op en af, maar nu kunnen we een paar uur bijkomen van de stress.

Om ongeveer 19:15 uur komen we aan in Zahony, het grensstation. Het is al donker. We klauteren uit de trein en lopen over de rails naar het stationsgebouw. Daar kopen we kaartjes voor de trein naar Chop, in Oekraïne. Een behulpzame man komt ons roepen dat de trein klaar staat en wijst welke we moeten hebben. Ook helpt hij met het dragen van de koffers. Het blijkt een man uit Szürte te zijn, het dorp waar ook Katko Lászlo woont. Na een korte rit, stapvoets over de grens, stappen we uit. Na uitvoerig te zijn gecheckt moeten we de koffers nog open maken en dan mogen we doorlopen naar de stationshal. Wat een enorme ruimte, met opvallende wandschilderingen uit de Sovjettijd aan de muur, schaars verlicht en met een groep mensen bij de deur die taxi's aanbieden of geld willen wisselen. Gelukkig staat ons vervoer al klaar. Katko jr. en Ferece hebben ons opgewacht met de auto/bus en we kunnen snel vertrekken naar het kindershuis.

Om 21:05 uur stoppen we bij ons logeerafres, we zijn precies 12 uur onderweg geweest. Er staat een heerlijke maaltijd voor ons klaar en we begroeten Hans Maljaars en 2 medereizigers die met de auto vanaf Boedapest zijn gekomen.

Om 22:45 uur zoeken we onze kamer op en als we ons geïnstalleerd hebben gaan we slapen. De reis is bijzonder vlot verlopen.

Zaterdag 3 oktober

Om 6:30 uur word ik wakker en zie de schoorsteen roken: dat betekent dat er warm water is. Jannie gaat douchen en om 8:30 uur ontbijten we met de hele groep. Daarna drinken we koffie en wandelen we met zijn vijven naar het dorp. Bij de geldautomaat pint Cor geld en we kunnen gaan shoppen. Dit is de eerste keer dat we geld uit de muur kunnen halen! Op de markt kopen we wc-eend en gepelde walnoten. We komen ook de anderen tegen die met Hans in de auto naar het dorp zijn gereden.

Op de terugweg gaan we langs bij Hidi Endre, de pottenbakker. Daar kopen we leuke potjes. Zijn dochter vertaalt voor ons. Het is leuk om te horen dat ze ons herkennen van de vorige keer.

Dan wandelen we terug naar huis, met onze aankopen. Na nog een kopje koffie is het etenstijd geworden. We krijgen heerlijke soep en macaroni met kaas.

's Middags wandelen we met oom Piet rond in het kindershuis. Ook sturen we een e-mail naar huis om te melden dat we goed zijn aangekomen. Dan is het weer tijd om wat te drinken en we gaan lekker buiten in het zonnetje zitten. Oom Piet heeft de anderen een en ander verteld over het huis en de kinderen. We constateren dat de trampoline aan vervanging toe is: misschien een aardig idee

om vanuit Bleskensgraaf een nieuwe te regelen? Die avond arriveert de derde reisgenoot van Hans Maljaars. Na het avondeten hebben we nog een gezellige avond met elkaar. Het is al vroeg donker, dus de avonden zijn lang.

Zondag 4 oktober

Na het ontbijt brengt Ferenca de groep met het rode busje naar de dorpskerk. Ds. Andras preekt uit Exodus 13. Er zijn een paar liederen die we mee kunnen zingen omdat we de wijs herkennen. Na de dienst splitst de groep zich: Hans en oom Piet gaan naar kamp Zuid en Jannie, Cor, Jannet, Gerriet, Riet en Elly en Henny gaan naar kamp Noord. Eerst gaan we even bij Rita langs. Die heeft ons natuurlijk niet verwacht en is zo blij om Jannie weer te zien! Ze haalt foto's te voorschijn, Margarita leest psalm 100 voor uit haar Bijbel, ze laat haar schoolschriftjes zien en Rita zingt met de twee meisjes liederen die ze op het zomerkamp hebben geleerd.

Dan gaan we met elkaar naar de kerk. Haar man is nu koster en Rita houdt de kerk schoon. Helaas is de zigeunergemeente in tweeën gesplitst. Een deel gaat naar een ander gebouw om een meer evangelisch getinte dienst bij te wonen.

Met 25 personen is de kerk niet erg vol, wij met ons achten vullen dat nog wat aan. Totdat de ds. er is zingen de zigeuners liederen, ook wij doen dat, begeleidt aan het harmonium door Jannet.

Ds. Andras preekt hier opnieuw uit Exodus 13, een eenvoudigere versie van de preek van die morgen, al kunnen wij er niets van verstaan. Er wordt heel aandachtig geluisterd en het is muisstil. Oom Piet zegt dat de groep Bleskensgraaf nog even de gemeente moet groeten, dat kan in het Duits, want Andras spreekt een paar woordjes in die taal. Het overvalt Cor natuurlijk, gelukkig helpt Jannet, en in eenvoudige zinnen brengt ze de groeten en zegenwensen over aan de gemeente, ook leest ze psalm 134 voor. Andras vertaalt. We zingen de psalm ook nog in het Nederlands, daarna zingen de zigeuners het in het Hongaars voor ons. Na de dienst krijgen de kinderen snoep van ons. We maken nog een groepsfoto voor de kerk. Om 13:45 uur zijn we weer terug in het kinderdhuis en staat er een heerlijke maaltijd voor ons gereed. Hans Maljaars, Jacob Westland, Gera Geluk en Bert Pieriks zijn naar Gát om daar een dienst bij de zigeuners mee te maken.

We gaan weer lekker buiten zitten en genieten van het mooie weer. Na de koffie en de avondmaaltijd gaan we met elkaar zingen in het zaaltje achterin het gastenverblijf. Jannet heeft liedbladen gemaakt en begeleidt ons op het orgel. Het is een mooie afronding van de zondag.

We drinken nog wat beneden en oom Piet vertelt over de eerste jaren van HOE, de smokkeltijd, toen er auto's werden omgebouwd om lectuur te brengen achter het ijzeren gordijn.

Maandag 5 oktober

Vanochtend gaan we naar Szernye. Met Ferenca rijden we naar de school en treffen de kleinste kinderen buiten aan. Al gauw komt ook Sandor Balint en we krijgen een rondleiding door de school. In de hoogste groep musiceren de kinderen voor ons. Een kleine jongen begeleidt op het keyboard. Wat een muzikaal ventje. Ook zingen ze nog twee psalmen voor ons.

De muziekstukken worden ingestudeerd om ze uit te voeren voor een delegatie uit Muncacs die 18 oktober op de school komt. Daar zullen de kinderen vast wel een goede beurt mee maken. Hopelijk levert het bezoek ook nog wat op voor de school.

Als we de snoepjes hebben uitgedeeld gaan we naar de andere klas. Daar zijn leerlingen schrijfoefeningen aan het doen. Er zitten twee groepen in 1 klasje.

Om het kwartaalgeld te overhandigen gaan we naar het kantoor van Balint, waar we ook iets te drinken krijgen aangeboden. Jannet helpt met de vertaling. Dat is wel heel erg fijn. We geven nog

een extra bedrag om met kerst iets te kopen en gaan even naar het nieuwe elektrische kooktoestel kijken. Dat is aangeschaft sinds ons vorige bezoek. Ook de nieuwe kozijnen kunnen we bewonderen. Sandor vertelt dat de boiler in de keuken stuk is en er warm water moet worden gehaald uit een ander toestel. Dat is erg onpraktisch. We vragen wat een nieuwe boiler kost; dat is ongeveer 120 euro. Gelukkig hebben we wat extra geld bij ons en we kunnen dat direct geven voor de aanschaf van een nieuw warmwatertoestel. De directeur is daar erg blij en ontroerd door.

Later komt hij nog een cadeaumandje met schelpjes en zeep brengen om zijn dank te onderstrepen. We moeten weer terug naar het kinderkamp en gebruiken de maaltijd met elkaar. Daarna gaan we met een aantal mensen naar het lyceum en Donald Fraiser, de Schot, die Engelse les geeft op de school, helpt bij de gesprekken. We bekijken het jongensinternaat, waar o.a. wasbakken van de firma Wemmers hangen die we ooit eens hadden gekregen, en ook toiletpotten staan die Jan Wemmers voor ons had geregeld. We bekijken het computerlokaal en lopen even binnen tijdens de muziekles met de violist, die we nog kennen vanuit het kinderkamp. We krijgen koffie en snoepjes aangeboden in de docentenkamer. Oom Piet spreekt nog met een oud-leerling van het lyceum, die nu predikant is in Csonkapapi. Hij had destijds tegen de jongen gezegd dat hij na zijn studie in Duitsland, Falkenberg, weer terug moest komen om in zijn eigen land te werken. Bij zijn bevestiging tot predikant in Beregsasz sprak hij oom Piet weer en zei dat hij diens woorden nooit was vergeten!

Dan lopen we naar de overkant, via een brug over het water naar het meisjesinternaat.

Oom Piet en de anderen gaan weer terug met de bus en Cor, Jannet, Jannie en Henny lopen naar de supermarkt. We kopen wat versnaperingen en wandelen terug. Onderweg maken we nog wat foto's. Thuis drinken we een bakje koffie met elkaar, ruimen onze spulletjes weg en Cor gaat eens op internet kijken wat een trampoline kost.

Dinsdag 6 oktober

We rijden met ons achten naar Kasony en bezoeken de plaatselijke predikant: Radvánszky Ferenc en zijn vrouw Juliana. Oom Piet noteert wat er aan boekenkasten e.d. nodig is voor de school. We bezoeken het kerkelijk centrum, wat gevestigd is in een voormalig "kasteel". Een heel oud pand uit 1703. Hier woonde vroeger een graaf. Naast dit gebouw ligt ook de abrikozenboomgaard, die de ds. twee jaar geleden heeft aangeplant. De predikant heeft nu plannen voor een champignonkwekerij. Het is heel prettig dat we Nederlands met elkaar kunnen spreken.

We lopen door het gebouw en bekijken de enorme ruimten, dikke muren, hoge plafonds en gedeeltelijk nog niet opgeknapt. Het deel wat klaar is ziet er prachtig uit. Het is een echtpaar wat heel veel plannen en ideeën heeft om gemeentewerk te doen en inkomsten te verwerven. Van hen horen we ook dat gebruikte kleding nog heel veel aftrek vindt. Er is hier een winkeltje met kaarten, lectuur en gebruikte kleding.

Hierna rijden we naar Gát. Als we aankomen gaat Hans juist weg na een gesprek met Jolan en ds. Otto. De school is uitgebreid met een klaslokaal, een doucheruimte en toiletten. Ook is er een ruimte waar speelgoed staat en waar iets kan worden gegeten. We ruimen met elkaar de geloste schoolmeubeltjes op en dragen ze in het nieuwe lokaal. Elly geeft haar koffer gebreide truien en ook de tas met truien van mevr. Stam laten we hier achter. De verwarming in het nieuwe gedeelte hangt er al wel, maar wanneer die gaat branden.....Nu zijn er in ieder geval een aantal dikke truien voor de ergste kou.

We wandelen even door het kamp en zien de nieuwe elektrische waterpompen die door Dorcas zijn geplaatst. Een groep vrouwen laat even zien hoe het werkt en ze gaan graag op de foto. Dan rijden

we nog even terug naar Beregsasz om te kijken of Corine van der Kooij er is. Er doet niemand open, dus we gaan weer naar huis. Jammer, want telefonisch is ze ook niet te bereiken.

Voor het avondeten arriveert een groep van Dorcashulp uit Nederland. Ook de vrachtwagen uit Nederland is gearriveerd. We eten met elkaar. Dan gaan we met Hans en Donald naar Gizella om biezen mandjes te bestellen. Als we weer terug zijn hebben we nog een leuke avond met elkaar. De chauffeurs Rien en Ries blijven gezellig de hele avond plakken. We vragen of ze onze doos met pottenbakkersspullen mee naar huis willen nemen.

Woensdag 7 oktober.

Vannacht heeft het geregend. Dat is jammer, want vanochtend zal de vracht worden gelost. Het hele erf is nu een modderboel. De douane is er al bijtijds en er kan vroeg worden gelost. We gaan eerst nog even met Donald naar Gizella's schooltje in het dorp. Oom Piet heeft een checklist meegegeven en wil weten wat Gizella nog mist voor de school. Donald rijdt nog een keer heen en weer om Gerrit, Riet en Elly te halen. Er zijn vandaag weinig kinderen en het is goed te zien dat ze nog niet zo gewend zijn om op school te zijn. Het is een mooi initiatief van Gizella om deze kinderen op te vangen. In het gebouw houdt ze ook Bijbelstudies en ze wil een bibliotheekje inrichten. Een deel daarvan is al klaar. Het is een enorm gebouw, hoge plafonds en gigantisch grote ruimten. Een heel probleem om dat van de winter te verwarmen.

Achter het klaslokaal is een kleine ruimte waar een weefgetouw staat. We mogen er even kijken hoe een vrouw uit draad en voden een kleedje weeft. Later geeft Gizella ons nog wat kleedjes mee. Beneden is een vrouw het schoolbord aan het schilderen; ook een houten afscheiding staat al te drogen. Die wordt gebruikt om de grote ruimte in kleinere delen te splitsen.

We rijden weer terug naar het kinderkuis waar intussen het lossen in volle gang is. Het gaat helaas niet zo soepel, want er worden heel veel dozen opengesneden. Als er ook maar iets inzit wat op "medisch" lijkt gaat het in een aparte container. Die wordt later verzegeld en misschien pas over een paar weken vrijgegeven.

Om 12:30 uur is de wagen gelost. Intussen is ook de zon weer gaan schijnen. We eten met elkaar en brengen de dozen met panty's en sokken naar het kinderkuis om ze aan Margit te geven. Gelukkig zijn al onze spullen zonder problemen uit de vrachtwagen gekomen.

Rien is samen met Donald Fraiser vogels wezen kijken. Ze hebben ergens uilen gezien. Een soort die in Nederland niet voorkomt.

Later in de middag rijden we met de rode schoolbus naar het dorpje waar Dianne en Peter Bernic wonen. Ook Rien en Ries gaan mee. We drinken een kopje koffie/thee en gaan dan weer terug. Voor het eten brengen we de koffer met spulletjes voor Rita en haar gezin naar het kamp. We maken nog wat groepsfoto's en nemen dan afscheid, want we zullen hier nu wel niet meer komen. Margarita laat de schoenen zien die ze gekocht heeft. Het is een leuke meid geworden, jammer dat ze wat tobt met haar gezondheid.

Als we terugkomen in het huis is Kovács Sándor er net. We vragen of hij een doos spullen voor de school in Szernye mee wil nemen, want daar woont hij zelf ook. Het is leuk om hem weer even te spreken.

Om 18:30 uur treden de kinderen van het huis voor ons op. Ze hebben een mooie voorstelling voor ons met dans, zang en een komische act. Het is erg leuk om te zien hoeveel schik ze er zelf ook in hebben.

Donderdag 8 oktober

Vandaag gaan Rien en Ries weer terug naar Nederland. We ontbijten eerst nog met de hele groep. De chauffeurs nemen onze aankopen mee naar Nederland en hebben ook met Corine van der Kooij gebeld om af te spreken dat onze bestelling aan een ander wordt meegegeven. Ook zullen we wat kleine bezems tegen grote bezems ruilen in Nederland. We zwaaien ze uit. Wat een stel is dat samen. Die zullen heel wat schik hebben onderweg.

We vertrekken al bijtijds naar Muncacs. Om 9:30 uur zitten we al in de bus. We gaan eerst naar de markt en daarna rijden we door naar de Karpaten waar Katko een picknick organiseert. We lopen tot 12:00 uur rond op de enorme markt en zien allerlei bijzondere dingen. Jannet koopt twee kussentjes voor haar sponsorkinderen, wij kopen souvenirs in een kraam met veel Oekraïense artikelen. Cor gaat daar nog extra geld voor pinnen. Daarna lopen we over de grote groentemarkt die buiten wordt gehouden. Hier verkopen de mensen de spullen uit de achterklep van hun auto of gewoon uit een vrachtwagen. Jannet ziet nog een oude vrouw die uit de afvalbakken eten loopt te zoeken.

We kopen gepelde walnoten bij een oude vrouw en tuitenpoetsers bij een man die een bril draagt met verschrikkelijk dikke glazen.

Daarna rijden we door naar de Karpaten. Daar is Katko al met een keukenwagen en mensen uit de keuken. Ook Anna is er bij. Er is goulash gekookt in twee grote ketels: draconische soep: speciaal voor vrouwen en normale soep. (aldus Katko) Het is op een mooie open plek vlak bij bergbeken. We genieten van de maaltijd en het mooie weer. Ook de groep van Dorcas komt hier eten. Om 16:00 uur gaan we weer richting huis. Onderweg stopt Ference om ons water te laten proeven uit een speciale bron: het smaakt zout en wat prikkerig.

Aan het begin van de avond maken we foto's van de sponsorkinderen van Cor en Jannet. Mijn fototoestel doet vreemd, ik krijg het niet in de juiste instelling. Dat is wel jammer. Met het toestel van Jannet maak ik ook nog wat foto's van het clubje. Wat een leuke meiden zijn het en wat zijn ze blij met hun cadeautjes.

Die avond kunnen we ook weer op internet en sturen we een berichtje naar huis. Dan gaan we eten en dan weer een keer zingen met elkaar. De rest van de avond kletsen we wat bij een glas wijn en wat lekkers. Morgen gaan we alweer naar huis.

Vrijdag 9 oktober

Vanochtend is het erg regenachtig. Af en toe valt er een stevige regenbui. We wilden nog naar het dorp, maar met dit weer is dat niet erg aantrekkelijk. We blijven dus thuis en pakken onze laatste spulletjes in. We regelen onze administratieve zaken en krijgen tegen 12:00 uur nog een vroege lunch aangeboden. Dan is het tijd om te vertrekken. Katko jr. en Ference brengen ons naar het station in Chop. Daar helpt Katko jr. met het kopen van de treinkaartjes. We nemen afscheid van de twee mannen.

We gaan door de douane, sommige koffers moeten open, dan de paspoortcontrole en het "briefje" weer inleveren; dan moeten we wachten totdat de trein is vrijgegeven zodat we er in kunnen.

Bij daglicht ziet alles er wel heel anders uit als toen we aankwamen in het donker. Het is gelukkig weer droog geworden. We rijden weer in een slakkengangetje de grensrivier over en krijgen nog kaartjescontrole in de trein. De trein staat een poosje stil op het station terwijl een militair/douanier rondjes om de wagon loopt en binnen ook nog bagage gecontroleerd wordt. Als we uitstappen wordt de hele wagon aan een minutieus onderzoek onderworpen of er geen smokkelwaar is verstopt. Zelfs de lampen worden van het plafond geschroefd. De bekleding van de banken is op veel plaatsen

kapotgesneden en weer met grove steken dichtgenaaid. Misschien is daar ook wel eens smokkelwaar in verstoppt.

In Zahony hebben we een uur de tijd om de kaartjes te kopen en onze trein op te zoeken. Die staat er al en we kunnen ons op ons gemak installeren. Katko jr. heeft een briefje meegegeven in het Engels/Hongaars, waarop precies staat welke kaartjes we moeten hebben. Een geweldige service!

Na een prettige treinreis komen we aan in Boedapest, waar we met twee taxi's naar ons pension worden gebracht. De lift bij het station deed het gelukkig weer, wat ons een hoop gesleep met koffers scheelt. In de loop van de avond arriveert ook Hans met zijn drie reisgenoten. We gaan met de hele groep eten in een restaurant in de buurt. Het is passen en meten met de kamers, en we slapen met zijn vieren op een kamer, wat wel veel is. Het is dan ook een onrustige nacht.

Zaterdag 10 oktober

Na het ontbijt en de koffie vertrekken we om 8:30 uur met drie taxi's naar de luchthaven. We zijn mooi op tijd en kunnen direct inchecken. Er zijn geen problemen met de bagage en we gaan om 9:35 uur aan boord. Om 10:05 uur vertrekt het vliegtuig en we landen om 12:00 uur op Eindhoven Airport. Als we uit het vliegtuig naar de aankomsthal lopen ontmoeten we mijnheer Jaszmann, uit Alblasterdam, de man die onze Hongaarse brieven altijd vertaalt.

Als iedereen zijn koffers weer heeft nemen we afscheid van de anderen en gaan we door de douane. Geen controle deze keer. Leen en Leo staan ons op te wachten, Leen met drie bossen anjers voor Jannet, Jannie en mij! Het is weer net zo druilerig als toen we vertrokken. Onderweg hebben regelmatig een flinke stortbui.

Wij nemen oom Piet mee naar Bleskensgraaf, want de auto van Gerrit staat bij de fam. v.d. Lingen geparkeerd en wij hebben toch plaats genoeg. We drinken thuis nog wat en dan komt Gerrit oom Piet ophalen.

De reis zit er op, het was weer een hele belevenis. We hebben mooie dingen en verdrietige dingen gezien. We zijn dankbaar dat het schoolproject zo goed loopt. Mooi waren de gezamenlijke maaltijden met de gesprekken, Bijbellezingen en het zingen en bidden met elkaar.

Het was ook heel fijn dat Cor en Jannet er samen bij waren. Het was hun eerste bezoek aan Oekraïne. Ik hoop dat zij het als een goede tijd hebben ervaren.

Bleskensgraaf, oktober 2009

Reisgenoten:

Cor en Jannet Lagendijk, Jannie Keesmaat en Henny Terlouw van de werkgroep Bleskensgraaf, Gerrit en Riet Weerheim en Piet van Driel; werkgroep Delft, Elly van Dasler uit Harderwijk, Hans Maljaars en Jacob Westland, coördinatoren Oekraïne, Bert Pierik, onderwijscommissie en Gera Geluk namens het hoofdbestuur ter oriëntatie.